

Giraut, qu' ela-us o meira, / quar l'apelatz camjaritz ni leugeira: / per so cujatz que del plag vos enqueira? / mas no cug ges que sia tan manieira», Guiraut de Bornelh (Appel, *Chest.*, 35.1, 91.41) 'que ella es mereixi que en anomenar-la giradissa i lleugera, s'hi torni de debò'.

D'altra banda notem que en la forma plena també s'usà *merèixer mal* per 'ser culpable', com encara en la vella cançó popular: «Que yo no perdono al rey, ni menys perdono a sa filla, / y al comte sí que'l perdono perquè *mal* no hi *mereixia*», *El Comte Floris* (MilàF, *Romillo.*, 237.45).

DERIV.: *Mereixedor* [«Yo-t daré la penitència que est *m.*», JoMartorell, Ag. I, 279]. *Mereixement* [-xi-ment, Ausiàs]. *Mereixent* [1414] «els féu enterrar en una capelleta per *mereixents* de tot l'amor que li havien demostrat», AntCayrol (Cerdà, *Cont.*, 25). *Mereixera* mall. (*Elogi de la Verge*, DAG.; BDLC IV, 107): «sa muleta --- li comensà a entrar vanaglòria i supèrbia --- perquè havia tenguda tanta de *mereixera* que'l Bon Jesús, entre tots els animals, l'havia triada a ella perquè l'encalentís ab sos alens dins sa coveta», *Rond. d'AMAlcover* (BDLC VII, 148). *Merescut*; *immerescut*; *immereixent*. *Desmerèixer* [DTo. 1647]; *desmerèixedor* [Belv.]; *desmerèixement* [Belv.].

Mèrit [fi S. XIII], pres del ll. *mèritum* id., pròpiament participi passiu de *merère*: «per los mèrits de Blanquerna e per natura de rahó, lo cavaller conec sos falliments», Llull (*Blanq.*, NCl. I, 233.2; també I, 74.13), «per benignitat dels dits successors, per los mèrits e ls servicis dels dits habitants», *CostTort.* (ms. de 1272 = Ol., p. 7); «en paradís --- la porta --- a aquells solament és oberta que N. S. Déus ordona de gràcia especial que hi entren, car algun per sos mèrits no *mereix* d'intrar-hi --- ésser amat per Déus no ve per *mèrit* d'algú, sinó per sola gràcia divinal», BMetge (*Somni* II, NCl., 67.25, 68.4, 68.16, 68.19); de vegades antigament amb el sentit de 'recompensa merescuda', veg. infra la cita d'Ausiàs; *mèrit*, -ta, adj.; *meritíssim*; *meritori* [Llull] «si poden ésser enteses los articles per rahons necessàries --- fe ne serà pus noble, e major, e pus *meritòria*», *Blanq.* (NCl. II, 131.1); J. Roig, V. la cita a *merlina* (MERLA). *Meritar* ant.; *meritable*; *meritós*; *immèrit*; *immeritori*.

Demèrit 'absència de mèrit, mancança de ser mereixedor', i de vegades fins 'culpa activa' [mj. S. xv, Ausiàs XVII, 8c]: «Plena-de-seny, per no ésser entesa / la mia amor porà scapar sens *mèrit*: / e sab-me greu, com no haureu *demèrit* / per mon parlar no faent-la-us palesa» [doc. val. de 1460, Gual C., *CongrHiCAR.* IV, 489]; i en recordo ja un cas en el *Somni* de BMetge; avui és poc més corrent *desmèrit* [Lacav.]; *desmeritar*. *Emèrit* 'el qui s'ha jubilat' de *emeritus*, participi de *emereri* 'guanyar-se la jubilació, el retirar-se, acabar el servei': usar-lo en el sentit de 'meritíssim' és un barbarisme.

Meretriu [DOrt.], pres del ll. *meretrix*, -icis, 'prostituta, bandarra' (pròpiament 'la qui es guanya la vida ella mateixa': en poques coses la psicologia social antiga es mostra tan inferior a la moderna, però...); *me-*

retrici (rar, Lab. 1888).

CPT.: *Benemèrit*, ll. *bene mēritus* 'el qui ha tingut bon mereixement'. *Benmereixent*; *benmereixença*.

Malmirent, sovint escrit *mal mirent*, no és més que el participi actiu de *merir mal*, que hem estudiat supra, i és tant o més freqüent a l'Edat Mitjana (amb una *i* comparable a la de *sirvent* i *vinent*), 'el qui té culpa': «d'azaut complimenz / --- / breument morray, / a tort, no *malmirenz*, / si-l meu esmay / ab plazers no sobratz», Cerverí (Riq., 53.39); «hon ell se tenia per *mal mirent* e colpable», Desclot (§ 109); «lo Bou dix que ell cridave ab temor e ab contricció, per ço car se tenia per *mal mirent* al rey e a tota sa cort, en quant longament l'avia lextat per altre senyoratge», Llull (*Merav.*, NCl. II, 116); «molt senyor de leny o de nau serà endeutat, e no volrà tornar en sa terra per *malmirent* que hi serà, e per ço car haurà por que no li encanten la nau», *Consolat* (115, Pard., p. 144); «no-s sap a qè-s pogué pèndre, tant se sent *mal mirent* de so qe-l sirvent lo sové», Reixac (*Questa*, 87.8, trad. «se sent a forfet de ce dont li varlez l'acusa»); «al bon hom pus li és que mort, quan sa fama pert, majorment quan veu que no és *malmirent* d'açò d'on hom l'haurà blasmat», BMetge (*Fort.*, 73.20); «si lo dit rey era trobat *malmirent* en algun peccat, tentost lo mataven», *Breviloqui* de J. de Galles (NCl., p. 49); *malmirent* en Ausiàs v, 30; *malmirents* en una crònica eivissenca del S. XIV o XV (veg. *ENADIR*), IMacabich (*Feudalismo*, 69). Més rarament *mal merent*: «Sens audiència / de l'innocent, / no *mal merent*, / fon condemnat / ser offegat: / lançat al riu», JRoig (*Spill*, 9466); o bé *malmerint*.

No estrany a l'oc.: aranes i comenger *maumerent*, -to 'moix' «morfondue» (la guineu «s'en aguéc de tournà, touto *maumerénto*, era cüo bachado è't bèn-te büetch», Fos, de St. Beat, *Arm. dera M.* 1931, 37).

Malmereixença, i antigament *malmireença*.

1 Després d'aquest text no consta enlloc, i ja llavors, a mj. S. xv, devia ser un tret de llenguatge noble arcaïtzant usat pel seu cultíssim autor, car a penes se'n coneixen ja exemples en els grans escriptors, ni en els menors, del S. xv, si no són sengles casos en els versos de JRoig i d'Ausiàs («*meriu* 'mereixeu', xxxi, 24; *meri* 'meresqué' xci). Però és possible que en vagi quedar alguna reminiscència en poesia. A la cançó dels *Tres Estudiants de Tolosa*, certament ben antiga entre les populars, i conservada en bastantes versions en el *Romillo* de MilàF (208, no és probable tanmateix que cap d'elles sigui anterior al S. XVI o c. 1500), la versió D, recollida a Argenton, porta «Per hont passaré més avant? —Per 'questa ribera avall / —Decanteu's donas prenyadas, - els infants no *mereixen mal!*», però el metre demanaria «no hi *meren mal*» 'no hi tenen culpa i els podria jo matar'.

Meremec, V. *meec*

MERENGA, 'pastisset de clares d'ou i sucre', del fr. *meringue* f., d'origen incert. □ 1.ª doc.: Lab. 1840.